

**XVIII. školsko natjecanje iz hrvatskoga jezika
8. veljače 2013.**

četvrti (IV.) razred

zaporka

--	--	--	--	--	--

(peteroznamenasti broj i riječ)

broj bodova:

80

Upute natjecateljima

1. Test se piše 90 minuta.
2. Prije rješavanja testa treba pazljivo ispuniti listić sa zaporkom (čitljivo i pravopisno točno).
3. Natjecatelj zaporku treba napisati na bijelu i žutu omotnicu i na prvu stranicu testa.
4. Zadatke testa treba pazljivo pročitati.
5. Treba pazljivo slijediti upute u zadatku.
6. Rješenja treba upisivati (crnom ili plavom kemijskom olovkom) na za to predviđena mjesta.
7. U testu nije dopušteno precrtavanje, ispravljanje i šaranje (ako postoje nedoumice pri oblikovanju točnih odgovora, treba se koristiti radnim papirom dobivenim od škole).
8. Da bi se priznali, odgovori trebaju biti napisani pisanim slovima.
9. Da bi se priznali, odgovori trebaju biti pravopisno i gramatički točni.
10. Nakon završetka pisanja test, radni papir i bijelu omotnicu treba staviti u žutu omotnicu koju treba predati članu povjerenstva.
11. Nakon objave privremene ljestvice poretka natjecatelj ima pravo uvida u test i pravo na pisanu žalbu.

Želimo ti uspjeh na natjecanju!

Školsko povjerenstvo:

1. _____
(predsjednik Školskoga povjerenstva)
2. _____
(član Školskoga povjerenstva)
3. _____
(član Školskoga povjerenstva)

1. Zaokruži riječi koje treba pisati velikim slovom.

uspeh se ulicom stjepana radića do trga slobode – *pjacete*. tu me susrete ulica znakovitog imena gornja ulica. pozdravljam crkvu svete justine, spomenike sakralne, svoje djetinjstvo. zadovoljno gledam u zvonike koji siju ljepotu u rapske vidike. imam dojam da ohrabruju zemaljske nemoćnike. vjeruju da će dospjeti u carstvo vječne sreće, prema riječima čudonosne biblije. u daljini lanterna. na pučini, u sumaglici, apsirtovi otoci cres i lošinj.

3	
---	--

2. Upiši dijakritičke znakove za *č i ć*.

Macka nocu dicnom domacinu
kucu cuvala.
Pec cackala, pecenje mocila,
vrece ceprkala, cup srušila.
Trckarala, vecerala, kucom koracala,
mijaucuci pocivala, macji nocivala.

3	
---	--

3. Upiši *ije/je/e/i*.

Ako d()tetu daješ život, dužan si mu dati i sv()t.
Ako se ne sm()ju p()vajući, mladi ili plaču ili prosv()duju.
U vr()me oluje prozore zatvaramo – za mirna vr()mena otvaramo.
Kako mogu v()rovati Bogu, ako ne v()rujem ni sebi ni čov()ku?
Šutnja je s()me, r()či su žetva. Obrazovanje ne može zam()niti razum.
Nitko nikada nikoga nije pokušao povr()điti, a da prije ili posl() nije bio povr()đen.

4	
---	--

4. Zaokruži parove riječi koje su u fonološkoj oprjeci.

- a) lijek – lik
- b) stih –stid
- c) kut – kit
- d) pir – vir
- e) dan - lan

1	
---	--

11	
----	--

5. Zadatak ima dva dijela:

- a) ispiši riječi iz zadane rečenice u kojima su se dogodile glasovne promjene
- b) odredi glasovne promjene.

Dobri dječaci mašu na odlasku svojim prijateljima.

a) riječi	b) glasovne promjene	
_____	_____	
_____	_____	
_____	_____	
_____	_____	_____

4	
----------	--

6. Rastavi riječi na morfeme (npr. škol-sk-i).

a) čovjek	_____
b) putopisni	_____
c) raditi	_____

3	
----------	--

7. Zaokruži konektore i modifikatore u rečenici.

- a) povezivački veznici
- b) povezivački prijedlozi
- c) povezivački prilozi
- d) povezivačke čestice

1	
----------	--

8. Odredi točnost (T) ili netočnost (N) tvrdnje.

a) Semantika proučava znakove i njihovu ulogu u društvu.	T	N
b) Veza između izraza i sadržaja jezičnoga znaka proizvoljna je.	T	N
c) Izraz jezičnoga znaka uvijek je jedna riječ.	T	N
d) Sadržaj jezičnoga znaka naziva se i označenik.	T	N

2	
----------	--

10	
-----------	--

11. Zadatak ima dva dijela:

- a) u zadanim rečenicama podcrtaj riječi ili izraze prenesenoga značenja
b) odredi vrstu prenesenoga značenja.

- a) Otvorite pjesmu na 7. stranici. b) _____
a) Zašto ne hodate po zebri? b) _____
a) Ruže su jezik ljubavi u spomenaru sreće. b) _____
a) Volim svoj razred ! b) _____

4	
---	--

12. Pridruži leksemu pripadajući antonim i razvrstaj ih.

leksem	antonim	po podrijetlu
gore		
bijelo		
nesreća		
pobjeda		

2	
---	--

13. Zaokruži rečenicu u kojoj je oksimoron.

- a) Sit gladnu ne vjeruje.
b) Znam da ništa ne znam.
c) To je strašno dobro.

1	
---	--

14. Zadatak ima dva dijela:

- a) ispiši sinonimni par iz zadane rečenice
b) odredi ga prema usvojenosti.

Čitavo vrijeme ja sam taktizirao i plivao kroz virove svih mogućih političkih situacija.

a) _____

b) _____

2	
---	--

9	
---	--

15. Odredi vrstu sinonima prema opsegu sadržaja.

- a) vratar – golman _____
b) rima – srok _____

- c) start – početak _____
d) apoteka – ljekarna _____

2	
---	--

16. Poveži primjere s pojmovima (npr. 1.a).

1. kamenarnica	a) arhaizam	1. ____
2. musketa	b) nekrotizam	2. ____
3. polza	c) historizam	3. ____
4. ljesit	d) knjiški leksem	4. ____

2	
---	--

17. Poveži lekseme s odgovarajućom skupinom leksema na prijelazu (npr. 1.a).

1. časnik	a) pomodnica	1. ____
2. gombalište	b) novotvorenica	2. ____
3. montgomeri	c) oživljenica	3. ____
4. premosnica	d) zastarjelica	4. ____

2	
---	--

18. Zadatak ima dva dijela:

- a) ispiši arhaizme iz zadane rečenice
b) napiši njihove standardnojezične istoznačnice.

Najvažniji su članovi rečeničnog ustrojstva prirok i podmet.

- a) _____
b) _____

2	
---	--

19. Zadatak ima dva dijela:

- a) podcrtaj dijalektizme u zadanoj rečenici
b) ispiši dijalektizam koji se ne može zamijeniti standardnojezičnom riječju.

- a) Ponistra je otvorena. Obožavaju kulen. On je naš stari pajdaš.
b) _____

2	
---	--

10	
----	--

20. Spoji primjere s vrstama dijalektizama (npr. 1.a).

1. tetec, bižidid	a) izrazni/leksički dijalektizmi	1. ____
2. trešete, ladanje	b) fonološki dijalektizmi	2. ____
3. jazik, zeti	c) etnografski dijalektizmi	3. ____
4. ambar, vanjkuš	d) tvorbeni dijalektizmi	4. ____

2	
---	--

21. Zadatak ima dva dijela:

- a) podcrtaj žargonizme u zadanim rečenicama**
b) napiši njihove sinonime u standardnom jeziku.

- a) Svaki je njihov tulum poseban. b) _____
- a) Stara se škvadra ponovno našla. b) _____
- a) Težak mu je faks. b) _____
- a) Zurka mu je smiješna. b) _____

4	
---	--

22. Zadatak ima dva dijela:

- a) odredi funkcionalni stil kojemu pripada tekst**
b) navedi podstilove toga stila.

Zemlja, šuma, modre planine dršću, trepere kao da će se probuditi, uskrsnuti. Sve je tako prožeto sjajem da bi svijet, čini mi se, sijao kao dragulj u pomrčini, da sunce iznenada ugasne. Cvijeće pjeva mirisom tratinčica i ivanjskog cvijeća šarene pastorale. Jezero šumi srebrnu himnu, iz tamnih šuma bruje crni koralji.

- a) _____ b) _____

2	
---	--

23. Razvrstaj posuđenice prema vrsti prilagodbe.

džins, ofsajd, menadžerstvo, mjuzikl, biflati, dizajn

Fonološka prilagodba: _____

Morfološka (gramatička) prilagodba: _____

2	
---	--

10	
----	--

24. Zadatak ima dva dijela:

- a) napiši koja je norma hrvatskoga standardnog jezika narušena u zadanim rečenicama
b) zadane rečenice napiši u skladu s normama hrvatskoga standardnog jezika.

Roman je napisan Kamijevskim stilom.

a) _____

b) _____

Pogazio je svoju riječ.

a) _____

b) _____

4	
---	--

25. Zaokruži točnost (T) ili netočnost (N) tvrdnje.

Sociolingvistika je znanost koja proučava vezu između jezika i pojedinca.	T	N
Naš civilizacijski krug danas je preplavljen turcizmima.	T	N
Najviše smo posuđenica preuzeli posrednim posuđivanjem.	T	N
Preuzimanje posuđenica isključivo se događa iz unutarjezičnih razloga.	T	N

2	
---	--

26. Zadatak ima dva dijela:

- a) podcrtaj posuđenice u zadanim rečenicama
b) imenuj ih s obzirom na način prilagodbe.

a) Lopov je ostvario svoj zadatak. b) _____

a) Priredio je šou u razredu. b) _____

a) Dočekala ga je na kolodvoru. b) _____

3	
---	--

9	
---	--

27. Zadatak ima dva dijela:

- a) **podcrtaj internacionalizme**
b) **pridruži im hrvatske sinonime.**

- a) Homerova *Ilijada* započinje invokacijom. b) _____
a) Shvatila sam zahvaljujući redundanciji. b) _____
a) Kulminacija je ostvarena u petom pjevanju. b) _____
a) Njegova uloga u tom djelu nije relevantna. b) _____

4	
---	--

28. Odredi od čega su nastala ova prezimena.

Magdić, Andrić, Težak, Debeljak, Šimić, Posavec, Crnić, Zidarić

- a) od osobnoga imena: _____
b) od nadimaka: _____
c) od naziva zanimanja, službe: _____
d) od imena gradova, pokrajina: _____

4	
---	--

29. Dopuni.

- a) Čitala sam _____ roman.
(Bulgakov)
b) Najdraži mi je _____ pjesnički opus.
(Sapfo)

2	
---	--

30. Zaokruži lekseme koji su prilagođeniji hrvatskomu jeziku.

- a) kliše – klišej c) aktuelan – aktualan e) materijalist – materijalista
b) podstrek – poticaj d) džepar – džeparoš f) džekpot – veledobitak

3	
---	--

13	
----	--